

PUOLUSTUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 4/2010 vp

Hallituksen esitys Suomen ja Amerikan yhdysvaltojen välillä tehdyn tutkimus- ja kehitystiedon vaihtoa koskevan sopimuksen muuttamisesta tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 8 päivänä syyskuuta 2010 lähettänyt puolustusvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen Suomen ja Amerikan yhdysvaltojen välillä tehdyn tutkimus- ja kehitystiedon vaihtoa koskevan sopimuksen muuttamisesta tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta (HE 112/2010 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- kaupallinen neuvos Arto Koski, puolustusministeriö
- insinöörieriverstiluutnantti Jyri Kosola, Pääesikunta.

Lisäksi kirjallisen lausuntonsa ovat antaneet

- ulkoasiainministeriö
- työ- ja elinkeinoministeriö.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Suomen tasavallan hallituksen puolesta toimivan Suomen puolustusministeriön ja Yhdysvaltojen puolustusministeriön välillä tehdyn tutkimus- ja kehitystiedon vaihtoa koskevan sopimuksen muutoksen ja lain sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta.

Suomen ja Yhdysvaltojen puolustusministeriöt ovat tehneet tutkimus- ja kehitystiedon vaihtoa koskevan sopimuksen lokakuussa 1995. Sopimuksen tavoitteena on toteuttaa osapuolia yhteisesti kiinnostavan tutkimus- ja kehitystiedon

vaihtoa. Sopimus on luonteeltaan puitesopimus, ja sillä sovitaan tiedonvaihdoissa noudatettavista periaatteista ja määräyksistä. Sopimuksen voimaolo päättyy 4.10.2010.

Suomi ja Yhdysvallat ovat allekirjoittaneet sopimusta koskevan muutossopimuksen toukuussa 2010. Muutossopimuksessa sovitaan muun muassa sopimuksen voimaoloa jatkamisesta 5.10.2025 saakka. Muutossopimuksen voimaantulo edellyttää, että Suomen puolustusministeriö ilmoittaa Yhdysvaltojen puolustusministeriölle, että Suomi on saattanut loppuun muutossopimuksen voimaansaattamiseksi tar-

vittavat kansalliset toimenpiteet. Muutosso-
pimus tulee voimaan edellä mainitussa ilmoituk-
sessa mainittuna päivänä.

Hallituksen esityksen liitteenä on Suomen ja
Yhdysvaltojen neuvotteluvaltuuskuntien teke-
mä neuvottelupöytäkirja, jonka liitteenä on sopi-
muksen konsolidoitu toisinto. Sopimuspuolet ei-
vät ole antaneet konsolidoidulle toisinnolle oi-
keudellista asemaa. Se on kuitenkin otettu mu-
kaan sopimuskokonaisuuden ymmärrettävyy-
den parantamiseksi, ja siitä ilmenevät yhdistel-
mänä sekä alkuperäiset, muuttumattomina säily-
vät sopimusmääräykset että muutosso-
pimuksella muutettavat sopimusmääräykset.

Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen
voimaansaattamisesta ja soveltamisesta. Ehdote-

tulla lailla nostetaan lainsäädäntö- ja
kehitystiedon vaihtoa koskevan sopimuksen ne-
määräykset, jotka nykyisen perustuslain ja sen
tulkintakäytännön mukaan kuuluvat lainsäädän-
nön alaan. Lakiin ehdotetaan otettaviksi myös
säännös sopimuksen perusteella Suomeen toimi-
tettujen asiakirjojen ja Suomessa laadittujen
asiakirjojen sekä niihin liittyvien tietojen salas-
sapittoa, käyttöön, luovuttamiseen ja muuhun
käyttöön sekä käsittelyn valvontaan sovellet-
tavista määräyksistä. Esitykseen sisältyvä la-
kiehdotus ehdotetaan tulevaksi voimaan tasaval-
lan presidentin asetuksella säädettävänä ajan-
kohtana samanaikaisesti muutosso-
pimuksen voimaantulon kanssa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä
syistä ja saamansa selvityksen perusteella valio-
kunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksen-
mukaisena. Valiokunta puoltaa hallituksen esi-
tyksen hyväksymistä muuttamattomana. Valio-
kunta huomauttaa tässä yhteydessä, ettei se pidä
asianmukaisena tämän esityksen eduskuntakä-
sittelyyn varattua aikaa. Puolustusministeriön
on jatkossa syytä kiinnittää huomiota siihen, mi-
ten erityisesti kansainvälisten sopimusten edus-
kuntakäsittelyn aikataulutus tehdään.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan esi-
tyksen tavoitteena on hyväksyä Suomen ja Yh-
dysvaltojen puolustusministeriöiden välillä tut-
kimus- ja kehitystiedon vaihtoa koskeva muu-
tossopimus. Muutosso-
pimuksen hyväksymisen
kautta vuonna 1995 tehtyä tutkimus- ja kehitys-
tiedon vaihtamista koskenutta sopimusta jätet-
täisiin vuoteen 2025 saakka. Nykyisen sopimuksen
voimassaoloaika päättyy 4.10.2010.

Muutosso-
pimuksessa sovittaisiin samalla so-
pimuksen alla vaihdettavan tutkimus- ja kehitys-
tiedon turvallisuusluokan muutoksesta siten,
että jatkossa voitaisiin vaihtaa myös turvalli-
susluokkaan salainen kuuluvaa tietoa nykyisen
sopimuksen mahdollistaman luottamuksellisen

tiedonvaihdon sijasta. Hallituksen esityksen pe-
rusteluissa todetaan, että miinasodankäynnin
järjestelmiä koskeva tiedonvaihto on ollut vä-
häistä, koska miinateknologian osalta vaihdetta-
vat tiedot kuuluvat usein turvallisuusluokkaan
salainen. Valiokunta pitää hyvänä, että tästä
Suomen puolustusjärjestelmän kannalta tärkeäs-
tä kokonaisuudesta saadaan uusitun sopimuksen
kautta jatkossa aiempaa enemmän tietoa. Valio-
kunta pitää uusittavassa sopimuksessa tärkeänä
ulottuvuutena myös sitä, että perinteisesti pitkäl-
ti merivoimayhteistyöhön keskittyvää yhteistyö-
tä laajennetaan enenevässä määrin myös ilma- ja
maavoimien suuntaan.

Valiokunnan kuulemien asiantuntijoiden mu-
kaan tutkimus- ja kehitystiedon vaihto Suomen
ja Yhdysvaltojen kesken edesauttaa Suomen
puolustusvoimien kehittämistä luomalla edelly-
tyksiä muun muassa puolustusmateriaalihankin-
noille ja parantamalla tutkimus- ja teknologia-
työn kustannustehokkuutta ja osaamistasoa Suo-
messä. Tietojenvaihdolla voidaan valiokunnan
saaman selvityksen mukaan myös parantaa puo-
lustusmateriaalin yhteensopivuutta sekä edistää
kotimaisen puolustusmateriaaliteollisuuden
vientimahdollisuuksia. Valiokunta toteaa, että
näiden tavoitteiden saavuttamisen tulee olla kes-

keisellä sijalla kaikessa puolustushallinnon kansainvälisessä materiaali- ja tutkimusyhteistyössä. Valiokunta näkee, että Suomelle keskeisiä yhteistyökumppaneita puolustuspoliittisessa yhteistyössä ovat EU-maiden ja Pohjoismaiden lisäksi erityisesti Yhdysvallat ja Kanada.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella puolustusvaliokunta ehdottaa,

että eduskunta hyväksyy hallituksen esityksessä tarkoitetun sopimuksen ja

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 10 päivänä syyskuuta 2010

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Juha Korkea-aho /kesk
vpj. Olli Nepponen /kok
jäs. Thomas Blomqvist /r
Pekka Haavisto /vihr
Juha Hakola /kok
Lasse Hautala /kesk
Reijo Kallio /sd

Antti Kalliomäki /sd
Saara Karhu /sd
Juha Mieto /kesk
Sari Palm /kd
Eero Reijonen /kesk
vjäs. Eero Akaan-Penttilä /kok
Sirpa Paatero /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Heikki Savola.